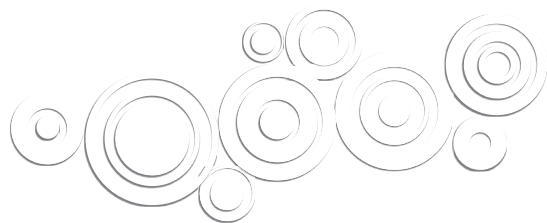

SIŪLYMAI VALDŽIOS ATSTOVAMS
DĖL JAUNIMO PSCHIKĄ VEIKIANČIŲ
MEDŽIAGŲ KONTROLĖS IR VARTOJIMO
PREVENCIJOS PROBLEMŲ SPRENDIMO

LIETUVOS MOKINIŲ PARLAMENTAS
Psichiką veikiančių medžiagų vartojimo
prevencijos ir kontrolės darbo grupė

TURINYS

Įžanginis žodis	4
Psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencija mokykloje: problemos ir jų sprendimo būdai	6
Priklausomybę turinčių mokinių integracijos ir psichiką veikiančių medžiagų kontrolės problemų sprendimas	10
Baigiamasis žodis	15

ĮŽANGINIS ŽODIS

ĮŽANGINIS ŽODIS

Lietuvos mokinių parlamentas (LPM) yra Lietuvos mokinių interesams atstovaujanti institucija, kurią sudaro 95 demokratiškai dvejiems metams išrinkti vyresnių klasių mokiniai iš visų 60 Lietuvos savivaldybių. LMP svarsto mokiniams aktualius klausimus, teikia siūlymus valstybinėms institucijoms, inicijuoja diskusijas, įgyvendina projektus.

Startavęs 2000 m. šiandien LMP yra valstybės institucijų pripažįstamas partneris, formuojant jaunimo politiką Lietuvoje: LMP atstovai kviečiami dalyvauti įvairiose darbo grupėse ir diskusijose, sprendžiant jaunimui aktualius klausimus, į jų nuomones įsiklausoma ir atsižvelgiama.

Nuo susikūrimo pradžios LMP daugiausia dėmesio skiria įvairiems švietimo klausimams: nuolat stebi brandos egzaminų organizavimą ir reaguoja į kylančias problemas, aktyviai dalyvauja kuriant ir koreguojant aukštojo mokslo studijų reformą.

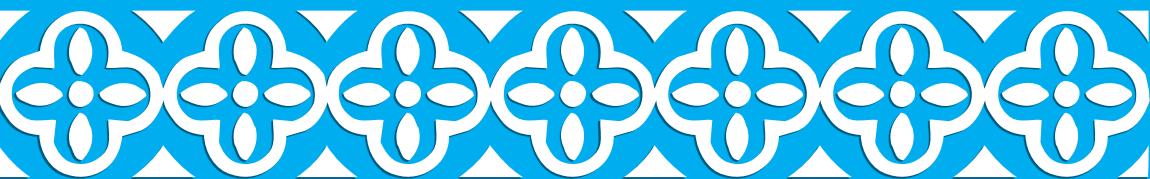
Siekiant praplėsti LMP veiklos lauką, paskatinti dalyvavimą ir kitose viešosios politikos srityse jaunimui aktualiais klausimais, 2009 m. LMP kartu su Koalicija „Galiu gyventi“ įgyvendinant projektą „Jaunimo vaidmens narkotikų politikos formavime ir įgyvendinime stiprinimas“ buvo sukurta Psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos ir kontrolės darbo grupė (toliau – darbo grupė). Į darbo grupės veiklą įsitraukė 16 LMP narių iš skirtingų komitetų ir Lietuvos miestų. Pagrindinis darbo grupės tikslas – aktyviai dalyvauti jaunimo psichoaktyvių medžiagų prevencijos ir jų kontrolės politikoje.

Nuo 2009 m. rugsėjo iki 2010 m. spalio darbo grupės nariai kartu su Koalicija „Galiu gyventi“ vykdomo projekto rėmuose dalyvavo mokymuose apie priklausomybės ligą ir su ja susijusią problematiką, pažintiniuose vizituose, susitikimuose su pagrindiniais Lietuvos psichiką veikiančių

medžiagų vartojimo prevencijos ir jų kontrolės politikos formuotojais ir įgyvendintojais, vykdė veiklas, kurios prisideda prie jaunimo psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos ir jų kontrolės gerinimo (pvz., kartu su LR Seimo Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisijos pirmininke V. V. Margevičiene suorganizuota apskrito stalo diskusija Kauno miesto savivaldybėje su mokiniais, mokytojais, specialistais „Alkoholizmo ir narkomanijos problemos ir prevencija jaunimo tarpe“, parengtas ir išplatintas viešas laiškas dėl Alkoholio kontrolės įstatymo projekto).

Padedant Koalicijos „Galiu gyventi“ ekspertams, darbo grupės nariai taip pat parengė siūlymus valdžios atstovams, kaip, jų nuomone, galima būtų pagerinti jaunimo psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevenciją ir jų kontrolę, su kuriais galite susipažinti šioje atmintinėje.

PSIČIKĄ VEIKIANČIŲ MEDŽIAGŲ
VARTOJIMO PREVENCIJA MOKYKLOJE:
PROBLEMOS IR JŲ SPRENDIMO BŪDAI

PSICHIKĄ VEIKIANČIŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO PREVENCIJA MOKYKLOJE: PROBLEMOS IR JŲ SPRENDIMO BŪDAI

Psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencija mokykloje - tai įvairių priemonių kompleksas, skirtas užkirsti kelią psichoaktyvių medžiagų vartojimui arba jį sumažinti. Per pastaruosius metus daugelis mokyklų Lietuvoje išbandė įvairias prevencines priemones - paskaitas, seminarus bei renginius prevencine tematika, tačiau abejonių kelia šių priemonių veiksmingumas. Remiantis Narkotikų kontrolės departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. metiniu pranešimu, alkoholio vartojimas 15 – 24 m. amžiaus grupėje per 4 metus, nors ir neženkiai, išaugo, taip pat pastebimas didesnis kanapių vartojimo paplitimas 15 – 24 m. amžiaus grupėje¹.

Manome, jog šiandien psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencija mokykloje yra neefektyvi ir išskiriame pagrindines, mūsų nuomone, to priežastis:

• *Nenorima pripažinti psichoaktyvių medžiagų (ypač narkotinių) vartojimo reiškinio sudėtingumo mokykloje.*

Dauguma mokyklų yra linkusios slėpti su narkomanija susijusias problemas, nes bijo neigiamos visuomenės reakcijos ir prestižo praradimo, kas dažnai reikštų ir mokinio krepšelių, skirtų mokyklai, sumažėjimą.

• *Prevencija neatitinka (arba atitinka tik labai maža dalis) amžiaus grupių psichologijos.*

Dauguma prevencinių priemonių yra bendro pobūdžio, neorientuotos į atitinkamas amžiaus grupes. Pavyzdžiui, vyrauja gąsdinimo forma ("rūkymas žudo", "rūkymas sukelia vėžį"), kuri paaugliams, skirtingai nei, pavyzdžiui, vaikams, yra mažai arba visai nepaveiki.

• *Preveninės priemonės nėra diferencijuotos pagal tikslinių grupių priklausomybės psichoaktyvioms medžiagos laipsnį.*

Tos pačios prevencinės priemonės yra taikomos ir dar nevartojantiems, eksperimentuojantiems, ir priklausomiems mokiniam. Tokiu atveju prevencija praranda savo efektyvumą, nes ignoruoja atskiros tikslinės grupės specifika (psichoaktyvių medžiagų vartojimo patirtį, dažnumą ir pan.).

• *Nepakankamai investuojama į sveiko gyvenimo būdo ir psichoaktyvių medžiagų nevartojimo marketingą.*

Psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos vykdytojai ir sveikos gyvensenos programų įgyvendintojai šiandien stokoja finansinės paramos kūrybiškiems ir kokybiškiems prevenciniams, sveikos gyvensenos projektams bei jų viešinimui. Pavyzdžiui, Narkotikų kontrolės departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės vykdytas projektas „Pamiršk“ dėl riboto finansavimo buvo, mūsų nuomone, per trumpai matomas visuomenėje. Ekspertai tikina, jog norint kurti efektyvią prevenciją, jos vykdymui ir viešinimui turi būti skirta tiek pat arba net daugiau negu žalingų įpročių propagavimui (į jaunimo auditoriją nukreiptų alkoholinių gėrimų reklamai).

Socialiniai pedagogai mokyklose pastebi, jog dauguma prevencinių programų yra rengiamos atmetinai, dažnai apsiribojama tik plakatų kūrimu, siauros informacijos prevencine tema skleidimu ir pavienėmis akcijomis. Vyresniųjų klasių moksleiviai tikina, jog jaunesniųjų klasių moks-

¹ *Metinis pranešimas 2009.* Narkotikų kontrolės departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, 2009 [žiūrėta 2010 m. rugsėjo 16 d.]. Prieiga per internetą: < http://www.nkd.lt/bylos/dokumentai/leidiniai/2009-pranesimai/NKD_metinis-2009web.pdf >

leiviams tenka kartą per metus sudalyvauti viename ar kitame preventiniame renginyje, tačiau, anot jų, renginių kokybė yra labai abejotina, nes apsiribojama švirkštų ir kaukolių piešimu bei diplomo įteikimu už gražiausiai nupieštą paveikslėlį.

- **Nėra mokinių įtraukimo į preventinių programų kūrimą ir jų vykdymą.**

Dauguma mokiniams skirtų preventinių programų yra kuriamos ir įgyvendinamos be mokinių balso ir jų pritarimo. Dėl to nukenčia programų kokybė, nes jos neatitinka mokinių interesų ir jiems yra nepatrauklios. Mokiniai pastebi, jog preventinės programos yra daugiau formalios nei praktiškos ir, nors informacijos apie jas gauna nemažai, tačiau realiai daugumos iš jų išvis nėra matę. Pavyzdžiui, Akmenės rajono savivaldybės mokiniai pabrėžia, jog preventinė grupė, kuriai atstovauja keli mokytojai, socialinė pedagogė ir direktoriaus pavaduotoja praktiškai priima visus sprendimus dėl prevencijos įgyvendinimo, o mokinių balsas ir įtraukimas yra tik tariamas.

- **Mokyklose trūksta kvalifikuotų prevencijos specialistų.**

Dažniausiai preventines programas mokyklose vykdo mokytojai, kurie neturi specialaus ir tinkamo pasiruošimo, todėl stokoja žinių, naujausios informacijos apie prevenciją. Socialiniai pedagogai sako ir mes su jais sutinkame, jog mokytojų smerkti už tai negalima, nes visų pirma, tai yra ne pagrindinis jų darbas ir ne jų kompetencija.

- **Dalis pedagogų, įgyvendinančių prevenciją, negauna finansinio atlygio.**

Prevencijos vykdymas yra suprantamas kaip sudėtinė mokytojo darbo dalis, nors dažnai atvejais tai jam reikalauja papildomo pasiruošimo ir laiko, kuris nėra apmokamas. Dėl to kenčia mokytojo darbo kokybė ir preventinių programų poveikis mokiniams.

Manome, jog mokykloje prevenciją sėkmingiau vykdyti padėtų šių mūsų siūlymų įgyvendinimas:

- **Prevenciją mokyklose turi įgyvendinti adekvačiai apmokami kompetetingi specialistai, o ne dalykų mokytojai.**

Specialistai gali būti kviečiami (pvz., Narkotikų kontrolės departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Vilniaus priklausybomybės ligų centro darbuotojai) arba įdarbinami tam tikram laikui mokyklose, ypatingai tose, kuriose yra didelis psichoaktyvių medžiagų vartojimo paplitimas. Tokiu atveju prevencija būtų efektyvesnė.

- **Dalykų mokytojai gali prisidėti įgyvendindami prevenciją per ugdymo programų turinį- matematiką, informatiką, lietuvių kalbą, kitus dalykus.**

Prevencija turi būti integruota į pamokas matematinių uždavinių sprendimo, aktualių straipsnių rašymo forma ir pan. Tai padėtų aktualizuoti problemą tarp mokinių, nes jie patys privalėtų analizuoti psichokatyvių medžiagų vartojimo priežastis ir pasekmes.

- **Universitetuose psychologams ir socialiniams darbuotojams sudėtinė studijų dalis turėtų būti orientuota į prevenciją ir jos taikymą mokyklose.**

Tai padėtų paruošti naująją prevencijos specialistų kartą, kuri prisidėtų prie kokybiškų preventinių programų kūrimo ir įgyvendinimo.

- **Sukurti skatinimo sistemą, kuri skatintų mokyklas ne slėpti, o spręsti psichoaktyvių medžiagų vartojimo problemą.**

- **Skatinti žiniasklaidą pranešti apie pažangias mokyklas, kurios pripažįsta ir sprendžia narkomanijos problemą.**

Tokiu atveju mažėtų mokyklų administracijų baimė prarasti prestižą ar mokinio krepšelius, pamažu keistųsi ydingas visuomenės požiūris į narkomanijos problemą.

Valstybės institucijos turėtų skirti daugiau lėšų psichoaktyvių medžiagų neįvertinimo/ sveikos gyvensenos marketingui. Tyrimai rodo, kad tokios investicijos atsiperka: yra sutaupoma nemažai lėšų psichoaktyvias medžiagas vartojančių žmonių gydymui, jų priežiūrai ir reabilitacijai.

• **Perimti sėkmingą kitų šalių prevencinę patirtį ir ją pritaikyti mūsų šalyje.**

Literatūra ir šaltiniai:

1. *Metinis pranešimas 2009.* Narkotikų kontrolės departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, 2009 [žiūrėta 2010 m. rugsėjo 16 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.nkd.lt/bylos/dokumentai/leidiniai/2009-pranesimai/NKD_metinis-2009web.pdf>

Pasiūlymus rengė:

Simona Tamulytė, Vilnius
Aistė Grajauskaitė, Vilnius
Jovilė Plieskytė, Molėtų raj.
Eglė Daukšytė, Kaunas

Darbo grupės vadovas:

Girvydas Duoblys,
Piliетinių iniciatyvų centro vadovas,
Koalicijos „Galiu gyventi“ tarybos pirmininkas

PRIKLAUSOMYBĘ TURINČIŲ MOKINIŲ
INTEGRACIJOS IR PSYCHIKĄ VEIKIANČIŲ
MEDŽIAGŲ KONTROLĖS PROBLEMŲ
SPRENDIMAS

PRIKLAUSOMYBĘ TURINČIŲ MOKINIŲ INTEGRACIJOS IR PSICHIKĄ VEIKIANČIŲ MEDŽIAGŲ KONTROLĖS PROBLEMŲ SPRENDIMAS

Šiuolaikinėje visuomenėje narkotikai tampa vis opesne kompleksine problema, kuri pastaruoju metu vis labiau paliečia mokinius. Lietuvos mokinių parlamento (toliau - LMP) Psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos ir kontrolės darbo grupė yra susirūpinusi esama situacija. Mūsų nuomone, šiandien Lietuvoje psichiką veikiančių medžiagų kontrolės ir baudimo politikoje trūksta efektyviai veikiančių alternatyvų. Mūsų požiūris sutampa su Europos Komisijos užsakymu atliktu Eurobarometro tyrimu „Jaunimas ir narkotikai“ (2008 m.), kuriame efektyviausios priemonės mažinant narkotikų vartojimą yra įvardijamos kaip nelegalaus psichoaktyvių medžiagų tinklo naikinimas (63 proc.), veiksmingos informacinės ir prevencinės programos (47 proc.), priklausomybe sergančių asmenų rehabilitacija ir gydymas (33 proc.). Šioje santraukoje išskyrėme pagrindines, mūsų nuomone, problemas, galimas jų priežastis ir siūlomus sprendimo būdus.

Problemos:

1. Vaikų socializacijos centrų sistema (toliau - VSC sistema) nėra veiksminga (akcentuojant darbą su vaikais, kurie vartojo (-a) narkotikus).
2. Didelis psichiką veikiančių medžiagų (alkoholio, tabako, narkotinių medžiagų) prieinamumas nepilnamečiams.
3. Neformalus narkotikų vartotojų, įskaitant nepilnamečius narkotikų vartotojus, baudimas visuomenėje (stigmatizacija, apribojimai darbo rinkoje ir pan.).

1. Problema: VSC sistema nėra veiksminga (akcentuojant darbą su vaikais, kurie vartojo (-a) narkotikus).

Įvairūs tyrimai rodo, jog VSC šiandien yra neefektyvūs, jų veiklą kritiškai vertina tiek mokiniai, tiek patys darbuotojai².

1.1. Išskiriamos problemos priežastys:

1.1.1. VSC yra uždari ir primena laisvės atėmimo vietas. VŠĮ „Globali iniciatyva psichiatrijoje“ 2009 m. kartu su partneriais atliktas tyrimas parodė, jog 29,2 proc. apklaustų vaikų nepatinka „Rėžimas ir kontrolė“, 23,6 proc. respondentų nepatinka „VSC aplinka“.

VSC vidutinės priežiūros laikas yra iki 3 metų. Toks ilgas laikotarpis demotyvuoja asmenį keistis, izoliuota aplinka trukdo jam vystytis.

2. Socializacijos centrų veiklos kokybės išorės vertinimas. Vilnius: Nacionalinė mokyklų vertinimo agentūra, 2010.
Vaikų, kuriems paskirta vidutinės priežiūros priemonės, situacijos, veiksnių ir priežasčių, paskatintųjų nusižengti, analizė.
Vilnius: VŠĮ „Globali iniciatyva psichiatrijoje“, 2009.

1.1.2. Tėvų ir globėjų vaidmuo VSC veikloje, užsiėmimuose yra nepakankamas³.

1.1.3. Specialistų, metodinės medžiagos trūkumas⁴.

1.2. Mūsų siūlymai problemai spręsti:

1.2.1. Diegti priemones, kurios į VSC veiklą įtrauktų užsiėmimus su tėvais/globėjais.

1.2.2. Orientuoti VSC į šeimynų modelį, o ne į institucinį, t.y. centrų struktūrą daryti artimesnę šeimos struktūrai (pvz., „SOS Vaikų namai“).

1.2.3. VSC centrų sistemą iš uždaros padaryti į atvirą, t.y. prieinamą lankytojams.

1.2.4. Mažinti VSC asmenų sulaikymo trukmę (dabartinė sulaikymo trukmė yra iki 3 metų).

1.2.5. Geriau rengti VSC darbuotojus.

1.2.6. Kurti metodinę medžiagą VSC darbuotojams.

1.2.7. Kurti veiksmingas korekcines programas ir taikyti jas VSC.

³ Vaiky, kuriems paskirta vidutinės priežiūros priemonės, situacijos, veiksmų ir priežasčių, paskatinusių nusizengti, analizė. Vilnius: VŠĮ „Globali iniciatyva psichiatrijoje“, 2009.

⁴ Ten pat

2. Problema: didelis psichiką veikiančių medžiagų (alkoholio, tabako, narkotinių medžiagų) prieinamumas nepilnamečiams

Tyrimų duomenimis, jaunimas Lietuvoje šiandien gali gana lengvai įsigyti psichiką veikiančių medžiagų. Pagal Europos Komisijos užsakymu 2008 m. atliktą Eurobarometro tyrimą „Jaunimas ir narkotikai“, labai lengvą prieinamumą prie tabako nurodė 87 proc. tyrime dalyvavusių Lietuvos jaunuolių, prie alkoholio – 86 proc., o prie kanapių – 40 proc. apklaustųjų⁵.

2.1. Mūsų nuomone, galimos šios problemos priežastys:

2.1.1. Nepakankamai efektyvi kova su nelegalių psichoaktyvių medžiagų tiekėjais.

2.1.2. Nepakankamai efektyvi legalių psichiką veikiančių medžiagų tiekėjų nepilnamečiams kontrolė.

2.1.3. Nepakankamai efektyvi valstybės psichiką veikiančių medžiagų vartojimo mažinimo politika tarp jaunimo.

2.1.4. Suaugusiųjų tolerancija alkoholio vartojimui jaunimo atžvilgiu.

2.2. Mūsų siūlymai problemai spręsti:

2.2.1. Psichoaktyvių medžiagų prieinamumą mažinti koncentruojantis į kryptingą kovą su narkotikų tiekėjais, t.y. teisėsaugos darbas su organizuotu nusikalstamumu, o ne su narkotikų vartotojais, kuriems pirmiausia reikia teikti prieinamas socialines ir sveikatos priežiūros paslaugas.

2.2.2. Alkoholių pardavinėti tik specializuotose parduotuvėse.

⁵ Young people and drugs, Flash Eurobarometer 2008. Directorate General Justice, Liberty&Security and Directorate General Communication. [žiūrėta 2010 m. rugsėjo 19 d.]. Prieiga per internetą: http://www.nkd.lt/files/Apklausos_ir_tyrimai/Young_people_and_drugs.pdf.

- 2.2.3. Pašalinti vaikišką šampaną ir kitus alkoholį imituojančius gėrimus iš apyvartos.
- 2.2.4. Uždrausti alkoholio reklamą (taip pat "užmaskuotą"⁶), atributiką bei prekybą alkoholiu ir tabaku 200 metrų spinduliu aplink mokyklas.
- 2.2.5. Tabako gaminius pardavinėti vienodose tos pačios spalvos pakuotėse. Mūsų nuomone, tabako gaminių vartojimas sumažėtų, jei pakuotės vartotojams būtų pateikiamos nepatraukliai.

⁶ Pastaba: t.y. reklamuojant nealkoholinių alų, sporto varžybas, naudojant reklamą ant lauko kavinių atributikos (pvz., padavėjų aprangos, stalų ir pan.)

3. Problema: narkotikų vartotojų, įskaitant nepilnamečius narkotikų vartotojus, neformalus baudimas visuomenėje (stigmatizacija, apribojimai darbo rinkoje ir pan.)

Tyrimai rodo, jog narkotikų vartotojai yra viena iš labiausiai diskriminuojamų visuomenės grupių. Remiantis Nacionalinės sveikatos tarybos 2005 m. atlikto socialinio pakantumo tyrimo duomenimis, šalia narkotikų vartotojų nenorėtų gyventi 80,4 proc. respondentų⁷.

3.1. Galimos, mūsų nuomone, problemos priežastys:

- 3.1.1. Informacijos apie priklausomybių problemą visuomenėje trūkumas.
- 3.1.2. Vyraujantys klaidingi mitai ir neigiami stereotipai apie priklausomybių problemą, priklausomus nuo narkotikų asmenis, kas trukdo šiems asmenims sveikti, rasti legalaus darbo, integruotis į visuomenę.
- 3.1.3. Neefektyvi narkotikų vartotojų integracijos į visuomenę sistema.

3.2. Mūsų siūlymai problemai spręsti:

- 3.2.1. Visuomenės požiūrio keitimas į narkotikų vartotoją ne kaip į „narkomaną“, bet kaip į asmenį-pacientą.
- 3.2.2. Geresnė ir aktyvesnė teisingos informacijos apie priklausomybių problemą visuomenėje sklaida.

⁷ Socialinio pakantumo lygio tarp sveikatos priežiūros, švietimo, socialinio sektoriaus specialistų įvertinimas. Nacionalinė sveikatos taryba. 2005 m., Vilnius. [žiūrėta 2010 m. rugsėjo 19 d.]. Prieiga per internetą: < <http://www.gallugyventi.lt/downloads/structure//tolerancijos%20tyrimas.doc> >

3.2.3. Savivaldybių, švietimo įstaigų, sveikatos priežiūros, teisėsaugos sektorių įtraukimas ir glaudaus bendradarbiavimo skatinimas narkotikų vartotojų integracijos į visuomenę ir psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos klausimais.

Literatūros ir šaltinių sąrašas

1. *Socializacijos centrų veiklos kokybės išorės vertinimas*. Vilnius: Nacionalinė mokyklų vertinimo agentūra, 2010.
2. *Vaikų, kuriems paskirta vidutinės priežiūros priemonės, situacijos, veiksmų ir prižasčių, paskatintųjų nusižengti, analizė*. Vilnius: VŠĮ „Globali iniciatyva psichiatrijoje“, 2009.

Elektroniniai leidiniai:

1. Young people and drugs, Flash Eurobarometer 2008. Directorate General Justice, Liberty&Security and Directorate General Communication.[žiūrėta 2010 m. rugsėjo 19 d.]. Prieiga per internetą: < http://www.nkd.lt/files/Apklausos_ir_tyrimai/Young_people_and_drugs.pdf.>
2. Socialinio pakantumo lygio tarp sveikatos priežiūros, švietimo, socialinio sektoriaus specialistų įvertinimas. Nacionalinė sveikatos taryba. 2005 m., Vilnius. [žiūrėta 2010 m. rugsėjo 19 d.]. Prieiga per internetą: < <http://www.galiugyventi.lt/downloads/structure//tolerancijos%20tyrimas.doc>>
3. 2007 m. ESPAD ataskaita. Narkotinių medžiagų vartojimas 35 Europos šalių mokinių grupėje. Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras. [žiūrėta 2010 m. rugsėjo 12 d.]. Prieiga per internetą: < http://www.nkd.lt/bylos/dokumentai/espada_summary_lt-2007.pdf>

Siūlymus rengė:

Justina Kiviliūtė (Meškuičiai, Šiaulių raj.)
Agnė Ivanauskaitė (Akmenė)

Darbo grupės vadovas:

Rokas Uscila,
Koalicijos „Galiu gyventi“ tarybos narys

BAIGIAMASIS ŽODIS

BAIGIAMASIS ŽODIS

LMP darbo grupės siūlymai dėl psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos ir jų kontrolės problemų sprendimo buvo pristatyti 2010 m. spalio 1 d. LR Seime susitikime su valdžios atstovais. Susitikimą organizavo LMP kartu su LR Seimo narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisija, LMP kartu su Koalicija „Galiu gyventi“ įgyvendinant projektą „Jaunimo vaidmens narkotikų politikos formavime ir įgyvendinime stiprinimas“.

Susitikime dalyvavo LR Seimo Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisijos nariai, LR Seimo Socialinių reikalų ir darbo, Sveikatos reikalų, Švietimo, mokslo ir kultūros komitetų nariai, LR Sveikatos apsaugos, Švietimo ir mokslo, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijų atsakingi darbuotojai, Narkotikų kontrolės departamento atstovai, kitų organizacijų atstovai: Vincė Vaidevutė Margevičienė (Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisija), Vaidotas Bacevičius (Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisija), Ernestas Trunovas (Vidaus Reikalų ministerija), Remigijus Auškelis (Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras), Jūratė Martinonienė (Sveikatos apsaugos ministerija), Audronė Astrauskienė (Narkotikų kontrolės departamentas), Gelena Krivelienė (Sveikatos apsaugos ministerija), Vaidas Bacys (Švietimo ir mokslo ministerija), Valentinas Stundys (Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas), Sigitas Kamarauskas (NVO „Tėvai prieš narkotikus“), Leonarda Kuodienė (Seimo nario K. Uokos padėjėja), Jolanta Ramonienė (Socialinės apsaugos ir darbo ministerija), Antanas Matulas (Seimo Sveikatos reikalų komitetas), Mečislovas Zasčiurinskas (Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetas), Ieva Anušauskaitė (Eičiūnų kaimo vaikų ir jaunimo užimtumo centras).

Elektroninės šių pasiūlymų versijos po susitikimo taip pat buvo išsiųstos visiems susitikimo dalyviams, LR Seimo Sveikatos ir socialinių reikalų, Švietimo mokslo ir kultūros komitetų, Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisijos nariams.

